

Is-Seba' Visti

Tmien riflessjonijiet mill-enċiklika
Fratelli Tutti ta' Papa Franġisku
flimkien ma' tmien riflessjonijiet
mill-passjoni ta' Sidna Ġesù Kristu

Werrej

0. Introduzzjoni	3
1. L-ewwel Riflessjoni: Id-Dellijiet ta' Dinja Magħluqa	4
2. It-Tieni Riflessjoni: Barrani fit-Triq	5
3. It-Tielet Riflessjoni: Naħsbu u Nnisflu Dinja Miftuħa	6
4. Ir-Raba' Riflessjoni: Qalb Miftuħa għad-Dinja Kollha	7
5. Il-Ħames Riflessjoni: L-Aħjar Politika	8
6. Is-Sitt Riflessjoni: Djalogu u Hbiberija Soċjali	9
7. Is-Seba' Riflessjoni: Toroq għal Laqgħa Ġdida	10
8. It-Tmien Riflessjoni: Ir-Reliġjonijiet għas-Servizzi tal-Fraternità Fid-Dinja	11

8. Ir-Reliġjonijiet għas-Servizzi tal-Fraternità Fid-Dinja

Mill-Enċiklika FRATELLI TUTTI

"Each one of us is called to be an artisan of peace, by uniting and not dividing, by extinguishing hatred and not holding on to it, by opening paths of dialogue and not by constructing new walls" (Par. 284)

Riflessjoni fuq l-Enċiklika

F'dan l-aħħar kapitlu, il-Papa jagħlaq il-messaġġ tiegħu billi jiddiskuti l-irwol tar-reliġjon għas-servizz ta' fratellanza fid-dinja tagħna. Bħala Kristjani nemmnu li kollha kemm ahna wlied il-Missier u huwa biss b'dan l-għarfien li nemmnu li m'aħniex orfni imma wlied u li nistgħu ngħixu flimkien bħal aħwa. Mill-esperjenzi ta' fidi li għexna, kif ukoll mill-iżbalji li saru tul iż-żmien, aħna bħala nies ta' twemmin differenti naraw li x-xhieda tagħna lil Alla tista' tibbenefika lis-soċjetà. L-isforz biex niskopru min hu Alla għalina jgħinna nagħrfu lil xulxin bħala aħwa fuq triq komuni ta' skoperta. Aħna tgħallimna mill-istorja tagħna, li meta, f'isem xi ideoloġija jew interess ta' ftit, hemm attentat li jitneħħa Alla mis-soċjetà, din l-istess soċjetà tispicċa tadura idoli, u wara biss ftit żmien nispiċċaw mitlufa - bla dinjità u mingħajr drittijiet. L-ittra tagħlaq propju bil-kliem li nisflu l-Papa flimkien mal-Immam il-Kbir Ahmad Al-Tayyeb, fejn jikkundannaw kwalunkwe azzjoni vjolenti li ssir f'isem ir-reliġjon, u jagħmlu appell għall-paċi f'isem Alla, u dawk kollha li b'xi mod jew ieħor naqsithom is-soċjetà.

Riflessjoni fuq il-passjoni ta' Ġesù

Fuq is-salib, xhin Ġesù ġie msallab għad-dnubiet ta' dawk ta' madwaru u għad-dnubiet tagħna, huwa ħass it-toqol ta' dan b'mod speċjali d-distanza li ħass minn Alla, Missieru. Ħassu abbandunat u dlonk għajjat "Alla tiegħi, Alla tiegħi, għaliex tlaqtni!" Tul ħajtu kollha naraw lil Ġesù magħqud ma' Missieru fit-talb fis-satra tal-lejl; f'xi mumentu naraw lill-Missier li jafferma l-imħabba li għandu għall-"iben għažiz" tiegħu; u għalhekk nistgħu nikkonkludu kemm kienet importanti din ir-relazzjoni għal Ġesù.

Riflessjoni fuq ħajtek

Aħseb f'it: x'post għandu Alla f'ħajtek? Kemm tirrikorri għandu matul il-ġurnata? Itlob lil Alla jipprovdilek aktar għajnuna biex tkompli tikber fir-relazzjoni tiegħek miegħu.

7. Toroq għal Laqgħa Ġdida

Mill-Enċiklika FRATELLI TUTTI

"In the face of an action that can never be tolerated, justified or excused, we can still forgive... If forgiveness is gratuitous, then it can be shown even to someone who resists repentance and is unable to beg pardon." (Par. 250)

Riflessjoni fuq l-Enċiklika

F'dan il-kapitlu l-Papa jirrifletti fuq il-valur tal-paċi u kif dan hu mibni fuq valuri oħra ta' verità, ġustizzja u ħniena. "Il bogħod mix-xewqa għat-tpattija, il-maħfra hija proattiva u tħaddan l-għan li tiffirma soċjetà bbażata fuq servizz lejn l-oħrajn u tftitxija għar-rikonċiljazzjoni u żvilupp reċiproku. Il-maħfra u l-paċi jmorru id f'id: irridu nkunu lesti li nħobbu lil kulhadd, mingħajr eċċezzjoni. Minkejja dan, imħabba lil min jagħmel id-deni tirrikjedi wkoll li ngħinuh jinbidel u ma nħalluhx ikompli jgħakkes lill-oħrajn. Li taħfer ma jfissirx li tinsa, imma li topponi l-poter distruttiv tal-ħażen u l-kilba għat-tpattija. Għal din ir-raġuni, filwaqt li importanti niftakru fl-atroċitajiet, imma importanti wkoll inżommu f'moħħna lil dawk kollha li fost dawn l-ingustizzji żammew sod id-dinjità tagħhom u b'ġesti żgħar jew kbar għażlu t-triq tas-solidarjetà, tal-maħfra u tal-fraternità.

Riflessjoni fuq il-passjoni ta' Ġesù

L-appostli qattgħu 3 snin jgħixu ma' Ġesù u jesperjenzaw kliemu u għemilu. Pietru kien minn tal-bidu u kemm-il darba narawh jaqbeż fin-nofs biex jilqa' għal Ġesù u jevita li jhallih jitkellem fuq il-mewt, jew li saħansitra s-soldati jarrestawh. Iżda ftit wara, meta xi nies indikawh bħala wieħed minn dawk li kienu qrib ta' Ġesù, Pietru jinfixel, jiżbalja u jiċċdu. Ħabib jiċċad li jaf lil ħabibu li jinsab fil-bżonn. Ta' min jaħfirlu bniedem bħal dan? Iżda kienu ftit sekondi biss wara, li Luqa jirrakuntalna kif il-ħarsa ta' Ġesù, tiltaqa' mal-ħarsa ta' Pietru, u Pietru jibki bikja kbira... forsi nistgħu nsejnhulha: bikja ta' xi ħadd maħfur mingħajr misthoqq.

Riflessjoni fuq ħajtek

Xi darba jew oħra kulhadd jiżbalja fil-ħbiberiji. Aħseb f'waħda mill-aħħar episodji meta żbaljajt u itlob għal dik il-persuna li wegġajt u li forsi għadha jew m'għadhiex ħabiba tiegħek.

0. Introduzzjoni

Eżattament fil-festa ta' San Franġisk t'Assisi, fl-4 ta' Ottubru 2020, Papa Franġisku ħareġ Enċiklika bl-isem "Fratelli Tutti" u fiha jwasslilna ħsibijiet u tagħlim li ta' min insiru nafuh u napprofonduh. Hekk kif f'Ħamis ix-Xirka u nhar il-Ġimgħa l-Kbira hija t-tradizzjoni li nagħmlu s-seba' visti, qegħdin nipproponu tmien riflessjonijiet mill-Enċiklika stess li jistgħu jintużaw għal dan il-għan.

Dawn it-tmien riflessjonijiet jirrapprezentaw it-tmien kapitli ta' din l-Enċiklika. Kull riflessjoni tibda bi kwotazzjoni mill-Enċiklika u riflessjoni dwarha. Imbagħad tistgħu ssibu riflessjoni mill-passjoni ta' Ġesù li jkollha x'taqsam mat-tema ta' dak il-kapitlu. U fl-aħħar ikun hemm riflessjoni qasira fuq il-ħajja ta' kuljum u stedina għal talba għal persuna partikulari.

Nispera li dawn il-ftit ħsibijiet iħegġgukom biex taqraw l-Enċiklika sabiha ta' Franġisku u nawgurawkom mument qaddis ta' talb u riflessjoni personali.

L-Animaturi tal-NTYC

1. Id-Dellijiet ta' Dinja Magħluqa

Mill-Enċiklika FRATELLI TUTTI

"For decades, it seemed that the world had learned a lesson from its many wars and disasters, and was slowly moving towards various forms of integration...Our own days, however, seem to be showing signs of a certain regression." (Par. 10)

Riflessjoni fuq l-Enċiklika

Mill-bidu tagħha, din l-Enċiklika tieħu lenti negattiva li forsi nħossuna ftit skomdi naqrawha. Fl-ewwel tmien kapitli niltaqgħu qisu mal-problemi kollha li qed taffaccja d-dinja tagħna. Bħallikieku pandemija mhux biżżejjed, il-Papa jfakkarna wkoll f'issues bħall-manipulazzjoni ta' kuncetti bħad-demokrazija, il-ħelsien u l-ġustizzja. Jitfa' dawl fuq kif jispikka l-egoizmu fil-kultura tad-dinja, kultura ta' profitt u ħela, qgħad, faqar u razzizmu. Dan kollu jingħad għaliex huwa bħal medicina - neċessarja imma forsi b'toghma ħażina. Irridu niġu konxji tas-sitwazzjoni ta' madwarna, għaliex huwa minn dan il-punt li nistgħu nħarsu 'l quddiem b'tama. Sitwazzjoni bħall-pandemija wrietna li ħadd ma jista' jsalva waħdu, imma b'tama u fidi f'Alla nistgħu nerġgħu niżirgħu u nħaddnu tama fl-umanità u fil-futur tad-dinja.

Riflessjoni fuq il-passjoni ta' Ġesù

Fi żmien Ġesù s-sitwazzjoni kienet partikulari wkoll. Il-Lhud kienu mdejqa bil-ħakma Rumana u kienu qed iħossu illi ż-żmien li jfeġġ il-Messija u jsalvahom kien wasal. Kien hemm bosta li ħarġu jiġbru n-nies magħhom u jirribellaw kontra r-Rumani, bħalma għamel Barabba. Imma l-isforzi tagħhom għosfru fix-xejn. Iżda meta s-Sinedriju sema' b'dak li kien qed jgħid u jagħmel Ġesù, flok rawh bħala l-Messija li ser isalvahom minn dik is-sitwazzjoni tremenda, rawh bħala kompetitur. Flok raw fih soluzzjoni, hassew li kien ser ikun problema oħra. Għalhekk ħadmu bis-sħiħ biex jonsbuh u jeliminawh. Iżda minkejja l-passjoni u l-mewt, Ġesù xorta ħareġ rebbieh: irxoxta!

Riflessjoni fuq ħajtek

Fil-mument mdallma tiegħek, meta tħossok toġhdos fil-problemi, lil min issib bħala spalla li j/tagħmillek il-kuraġġ? Aħseb f'dik il-persuna u itlob għaliha.

6. Djalogu u Ԥbiberija Soċjali

Mill-Enċiklika FRATELLI TUTTI

"Unlike disagreement and conflict, persistent and courageous dialogue does not make headlines, but quietly helps the world to live much better than we imagine." (Par. 198)

Riflessjoni fuq l-Enċiklika

F'dan il-kapitlu nkomplu nittrattaw mal-kuncett tal-ħajja bħala arti tal-laqqgħa tagħna ma' ħaddieħor, anke dawk fit-trufijiet tas-soċjetà għaliex kull persuna għandha xi ħaġa x'toffri; kull persuna hija indispensabbli. Il-kelma djalogu tista' tiġi mifxula ma' xi ħaġa pjuttost differenti: l-exchange ta' opinjonijiet differenti fuq il-media soċjali, frekwentament ibbażata fuq informazzjoni li mhux dejjem tkun ta' min jafdaha. Dawn ħafna drabi huma monologi li jaqdu biss l-interessi ta' min kitibhom. Id-djalogu veru jseħħ meta jkun hemm interess u riġett lejn l-opinjonijiet differenti u meta l-persuna tkun miftuħa għall-possibbiltà li taċċetta li l-opinjoni tagħha mhux bilfors hija l-unika waħda valida. Biex inkunu nistgħu nrawmu ambjent fejn din il-ħaġa ssir b'mod naturali hemm bżonn li negħlbu l-kultura tal-individwalizmu, fejn naraw lil ħaddieħor biss bħala ostaklu għas-suċċess tagħna, għal waħda ta' tjubija u ħlewwa. Huwa biss dan l-atteġġjament tal-aħħar li jagħtina permess nitilqu minna nfusna u nfittxu toroq ġodda għall-qbil universali.

Riflessjoni fuq il-passjoni ta' Ġesù

Fil-Vanġeli nsibu diversi djalogi ta' Ġesù ma' persuni li riedu jisimghuh. Fost l-oħrajn nsibu d-djalogu li kellu ma' Nikodemu li mar ifittex lil Ġesù fis-satra tal-lejl; nsibu d-djalogu mas-Samaritana li għinha tagħraf li min imur għandu ma jaqdbu qatt aktar għatx għax hu l-Messija. Għall-kuntrarju ta' dawn, fil-passjoni nsibu lis-Sinedriju li minkejja li ltaqa' biex jagħmel xi mistoqsijiet u jinterroga lil Ġesù, xorta waħda ma kinux lesti jaċċettaw l-opinjoni tiegħu xhin afferma li huwa Bin Alla. Qalbhom kienet ġa magħluqa u kienu diġà ddeċidew li jeliminawh.

Riflessjoni fuq ħajtek

Ma' min kellek l-aħħar djalogu li hassejtu jibdillek ħajtek? Itlob għal dik il-persuna biex il-Mulej jagħniha b'aktar għerf u bid-don tas-smiġh.

5. L-Aħjar Politika

Mill-Enċiklika FRATELLI TUTTI

“Social love’ makes it possible to advance towards a civilization of love, to which all of us can feel called. Charity, with its impulse to universality, is capable of building a new world.” (Par. 183)

Riflessjoni fuq l-Enċiklika

Illum il-ġurnata ħafna minna nħarsu lejn il-politika bi stmerrija minħabba l-perċezzjonijiet negattivi li għandna dwarha u li kostantament jiġu mxandra fuq il-media. Faċli ħafna ma nirrealizzawx li l-politika għandha l-potenzjal li tkun waħda mill-isbaħ atti ta’ karità meta din taħdem għall-ġid komuni u tagħraf l-importanza ta’ persuna li hija disponibbli għad-djalogu. Politika tajba hija waħda li tiproteġi l-ħajja soċjali u l-elementi kollha relatati ma’ dan. Il-politika li għandna bżonn hija waħda bbażata fuq id-dinjità tal-bniedem mingħajr ma tiġi limitata mill-ekonomija, għaliex is-suq, fih innifsu, ma jistax isolvi kull problema. Meta tħares lejha b’dan il-mod, il-politika hija xi ħaġa aktar nobbli milli sempliċiment media u marketing. Dawn ma jagħmlu xejn ħlief ikompli jħaddnu kultura ta’ diviżjoni u ċiniċiżmu. Meta naħsbu fil-futur, ta’ min nistaqsu lilna nfusna “X’inhu l-veru għan tiegħi?” Għaliex fil-futur ħadd mhu ħa jibqa’ jiftakar kemm ivvutawlek nies, imma kemm tfajt imħabba f’xogħlok, u kemm ħallejt impatt fuq is-soċjetà.

Riflessjoni fuq il-passjoni ta’ Ġesù

Il-Lhud kienu magħrufa li kienu nies qalila. Forsi mhux eżattament fil-ġlied u l-battalji, imma fir-ras iebes li kellhom. Is-soltu, meta r-Rumani kienu jirbħu post u jaħkmuh, kienu jqabbdu wieħed mill-post stess biex imexxhom u jkun sottomess lejhom. Izda fil-każ tal-Lhud kellhom iqabbdu lil wieħed minnhom: Pilatu. Ġesù jispiċċa quddiem Pilatu u Pilatu għaraf l-innoċenza tiegħu, iżda flok ħares lejn Ġesù, beda aktar jibza’ għall-karriera politika tiegħu. U malli ħass il-pressjoni tagħfas fuqu, malajr ċeda.

Riflessjoni fuq ħajtek

Ilkoll kemm aħna, xi darba jew oħra, sibna ruħna taħt xi ħadd li suppost kien qed imexxina fit-triq it-tajba iżda minflok għamel dan, spiċċa għaddiena minn xi sofferenza. Aħseb f’din il-persuna u itlob għaliha.

2. Barrani fit-Triq

Mill-Enċiklika FRATELLI TUTTI

“It [the Parable of the Good Samaritan] speaks to us of an essential and often forgotten aspect of our common humanity: we were created for a fulfilment that can only be found in love.” (Par. 68)

Riflessjoni fuq l-Enċiklika

Dan il-kapitlu jirrispondi għad-dlam tal-Ewwel Kapitlu b’rakkont ta’ dawl. Permezz ta’ analiżi tal-Parabbola tas-Samaritan it-Tajjeb, il-Papa jenfasizza li f’soċjetà li tagħti daharha lejn is-sofferenza u li bħal donnu mhix kapaċi tiegħu ħsieb lill-batut u lill-vulnerabbli, aħna msejħin inkunu ġirien ta’ xulxin. Biex verament nagħmlu dan irridu nirbħu fuq il-preġudizzji li jista’ jkollna, l-interessi personali tagħna, kif ukoll l-ostakli storiċi u kulturali. Aħna flimkien responsabbli biex noħolqu soċjetà li kapaċi tintegra fiha lil dawk li waqgħu jew qed isofru. L-imħabba biss tista’ tibni konnessjoni, u aħna lkoll imsejħin biex inħobbu, ifakkarna l-Papa, filwaqt li jitlobna naraw wiċċ Ġesù f’kull persuna, speċjalment fil-persuna emarġinata.

Riflessjoni fuq il-passjoni ta’ Ġesù

Il-missjoni ta’ Ġesù kienet ċara quddiem għajnejn id-dixxipli tiegħu. Ġesù ma kienx biss jipprietka fuq l-imħabba u fuq kif wieħed seta’ jgħix ħajja aħjar, aktar liberu mid-dnub u minn kulma jista’ jtaqqlu, iżda Ġesù kien jagħmel sinjali esterjuri, jew mirakli, biex isahħaħ il-kelma tiegħu. Kemm fejjaq nies?! Kemm kien qrib tal-batuti u l-midinbin?! Infatti kienu jitkażaw bih għax kien jiekol mal-midinbin u l-pubblikani! Imma kif qal hu stess, xogħol it-tabib hu li jfejjaq lill-marid u mhux lil min m’għandux bżonn. U dan is-sens ta’ qadi lejn il-proxxmu, Ġesù pprova jgħaddih lill-appostli tiegħu sal-aħħar minuta, għax anke fl-Aħħar Ċena narawh jinzel għarkopptejh quddiemhom u jaħslilhom saqajhom.

Riflessjoni fuq ħajtek

Aħseb f’persuna li kemm-il darba nnotajtha tgħin lil min hu batut, jew l-emarġinati. Itlob għaliha sabiex il-Mulej ikompli jimlieha bis-saħħa u l-kuraġġ.

3. Naħsbu u Nnisslu Dinja Miftuħa

Mill-Enċiklika FRATELLI TUTTI

"Individualism does not make us more free, more equal, more fraternal. The mere sum of individual interests is not capable of generating a better world for the whole human family." (Par. 105)

Riflessjoni fuq l-Enċiklika

F'dan il-kapitlu nkomplu nittrattaw il-potenzjal li l-imħabba għandha biex tohloq komunjonijiet universali. Il-Papa jhegħgħina biex noħorġu 'l barra minna nfusna sabiex insibu eżistenza aktar mimlija u bis-sens f'ħaddieħor. Kif qrajna fit-test, l-individwalizmu jagħlaqna f'ħolqa ta' egoizmu u sfruttament li ma jista' qatt iwassal għall-ferħ. Huma biss valuri bħas-solidarjetà u l-fraternità, minsuġa fl-imħabba, li jwasslu għall-kontentizza vera. Hawnhekk il-Papa jfakkarna li l-imħabba u d-drittijiet umani huma bla fruntieri, u għalhekk ħadd m'għandu jiġi eskluż minħabba post twelidu. Pajjiżna huwa tagħna daqskemm huwa tal-barrani u għalhekk il-ġid tat-territorju ma jistax jiġi nnegat lil dawk li għandhom bżonnu, anke jekk jiġu minn post ieħor. It-triq tal-paċi hija triq li tara d-dinjità ta' kulħadd u għalhekk tagħmel milli tista' biex isservi għall-bżonnijiet ta' kulħadd b'mod indiskriminattiv.

Riflessjoni fuq il-passjoni ta' Ġesù

Ġwanni stess jirrimarkalna li Ġuda l-Iskarjota, mhux biss kien jieħu ħsieb il-flus, iżda kien ħalliel, jiġifieri kien jaħseb fih innifsu. Mhux ta' b'xejn kien tkaza u qal li hu ħela, meta ra lil dik il-mara tidlek riġlejn Ġesù b'vażett nard li kien jiswa ħafna flus! U l-istorja tkompli li Ġuda tant ħaseb fih innifsu li spiċċa nnegozja ħajjet l-imgħallem tiegħu għal 30 biċċa tal-fidda. U l-egoizmu tiegħu narawh jingħaqad mal-egoizmu tal-qassisin il-kbar u l-mexxejja kollha tal-Lhud li ma ħamlux lil Ġesù jiġbed tant nies lejha mingħajr ma kien wieħed minnhom. Dan l-egoizmu tagħhom inbidel f'għira, li wasslithom biex qatluh.

Riflessjoni fuq ħajtek

Aħna wkoll xi drabi nkunu egoisti u nwegħgħu lil ta' madwarna. Aħseb fl-aħħar darba li kont egoist u fil-persuna li wegħajt b'għemilek, u itlob għaliha.

4. Qalb Miftuħa għad-Dinja Kollha

Mill-Enċiklika FRATELLI TUTTI

"Other cultures are not 'enemies' from which we need to protect ourselves, but differing reflections of the inexhaustible richness of human life." (Par. 147)

Riflessjoni fuq l-Enċiklika

F'dan il-kapitlu, il-Papa jitlobna nilqgħu, b'qalb miftuħa, ir-rigal li huma nies ta' kultura differenti minn tagħna. Minkejja li l-immigrazzjoni mhux neċessarja għandha tiġi evitata u li għandu jsir minn kollox biex tittejjeb il-kundizzjoni tan-nies f'art twelidhom, aħna għandna l-obbligazzjoni li nirrispettaw id-dritt tal-immigrant li jfittex ħajja aħjar xi mkien ieħor. Ir-risposta tagħna f'wiċċ l-immigrazzjoni għandha tkun waħda li tilqa', tiproteġi u tintegra. Faċli li biex tevita li tiftaħ qalbek għall-barrani, iġġib l-iskuża tal-biża' li titef l-identità nazzjonali, iżda "healthy openness" qatt ma thedded l-identità personali. Kultura ħajja hija waħda li hi msebbħa b'elementi minn postijiet differenti, elementi li mhumix ikkupjati iżda integrati b'mod naturali u uniku f'kultura partikolari. Komunità li twebbes rasha kontra nifs ġdid hija komunità li tibqa' magħluqa mingħajr tama li qatt ma tikber u tittejjeb, u tispicċa bħall-ilma qiegħed. Illum l-ebda stat ma jista' jassigura l-ġid komuni jekk il-popolazzjoni tibqa' iżolata.

Riflessjoni fuq il-passjoni ta' Ġesù

Jekk ikollna nieqfu naħsbu ftit: min kien dak li għen lil Ġesù jerfa' s-salib? Xmun minn Ċirene. L-istudju tal-Iskrittura jgħidulna li Ċirene kienet dik li llum insibuha bħala l-Libja. Hemm diversi teoriji dwar Xmun. Jista' jkun li kien Lhud, mhux biss fit-twemmin imma anke fid-dixxendenza u li kien jgħix f'Ċirene bħal numru ta' Lhud oħra. Kienet użanza għal-Lhud li jmorru Ġerusalemm biex jiċċelebraw il-festa tal-Ġħid; u probabbilment għalhekk Xmun kien jinsab hemm. Iżda ħafna studju oħra jzommu li Xmun, li kien mill-inħawi tal-Libja, kien ta' karnaġġjon skur, u għalhekk kien barrani li għen lil Ġesù.

Riflessjoni fuq ħajtek

Xi drabi, meta nħarsu lejha l-immigranti naraw biss in-negattiv. Aħseb f'immigrant li ltqajt miegħu, sirt tafu, jew sempliċement smajt bih u għid talba għalih.